

Тазкия 185-дарс. Мол-дунё инсонга фойда ёки зарар келтиради

19:00 / 22.05.2022 3360

Исломда мол-дунёнинг айни ўзи ёмонланмайди. Балки одамнинг молу дунёга бўлган муносабатидаги маъно ёмонланади. Одам боласидаги мазкур маъно молга ҳирс қўйиш, уни ҳаромдан топиш, ҳаққини адо этмаслик, ноўрин сарфлаш ёки у билан фахрланиш кабиларда акс этиши мумкин.

Шунинг учун ҳам Аллоҳ таоло Анфол сурасида марҳамат қиласи:

مُيظِّعٌ رَّجُلٌ وَ مُكْتَلٌ وَ مُؤْمِنٌ وَ مُؤْمِلٌ وَ دَنَعَ لَلَّا نَأُوْنَتْ فَمُكْدَالٌ وَ مُؤْمِنٌ وَ مُؤْمِلٌ وَ آمِنٌ وَ مُؤْمِلٌ وَ

«Ва билингки, молларингиз ва фарзандларингиз фитнадан ўзга нарса эмас ва албатта, Аллоҳнинг ҳузурида улуғ ажр бордир» (28-оят).

هَلْ أَقْرَبُ مَلَسًا وَ هَلْ لَعْنَةً يَلْصَقُ بِنَلَانَعُ ، هَلْ نَعْلَلَا يَضَرِّ كُلَّ أَمْنٍ بِبَعْكَهْ نَعْ رَفَرَشَلَأَوْ لَأَمْلَا يَلَعْ ئَرْمَلَأَصْرَحْ نَمَأَهَلَدَسْفَرَأَبَمَنَغَ يَفَلَسْرُأَنَاعَئِأَجَنَآبَهَذَآمَ «

کаъб ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Кишининг мол-мулк ва шарафга бўлган ҳирси унинг дини учун қўйлар орасига қўйиб юборилган икки оч бўридан ҳам қўрқинчлидир».

Термизий ва Аҳмад ривоят қилишган.

Молга ҳирс қўйиш оқибатида киши Аллоҳ таолога бандаликдан чиқиб, мол-дунёning бандасига айланади. Мол-дунё нимани амр қилса, шуни бажарадиган бўлиб қолади. Мол-дунё эса ўзига ҳирс қўйган одамни ҳеч нарсадан қайтмасликка амр этади. Оқибатда унга банда бўлган шахс барча гуноҳлар ва ёмонликлардан тап тортмайдиган бўлиб қолади.

Салафи солиҳлар мол-дунё фитнасидан жуда ҳам қўрқанлар.

Яҳё ибн Муъз: «Дирҳам чаёндир. Агар унинг дамини яхши билмасанг, зинҳор олмагин. Борди-ю у сени чақиб олса, заҳри ўлдиради», деди. «Унинг дами нима?» дейилди. «Унинг дами ҳалолдан топиб, ҳалолга сарфлашдир», деди.

Мол-дунёning мадҳи

Мол-дунё дин ва дунё фойдаси учун восита бўлиши мумкин. Аллоҳ таоло уни «яхшилик» деб номлаган. Одам боласининг бу дунёдаги юришининг мол-дунёга боғлиқлиги ҳам бор.

Аллоҳ таоло Нисо сурасида марҳамат қиласиди:

مُهُوسْكَأوْ آهِي فِ مُهُوقْزَرَاوَ آمَآيِقْ مُكَلْلَعَج يِتْلِإِفْسَلِأَوْتْؤُتَالَ وَ
آفُورْعَمَآلَ وَقْ مُهَلْأُولُوقَ وَ

«Аллоҳ сизларга (ҳаёт) тиргаги қилиб қўйган молларингизни эси пастларга берманг» (5-оят).

Бу амрнинг баёнида «молларини» демасдан, «молларингизни» деб хитоб қилинишида ҳам катта ҳикмат бор. Қуръони Карим эсипастларнинг хусусий молларига ҳам жамоатнинг моли деб қарамоқда. Демак, мусулмонлар қўлидаги мол-мулк айни вақтда мусулмон жамоасининг ҳам мол-мулки ҳисобланади. Ўша мол бекордан-бекорга совурилмаслиги учун жамоат ҳам жавобгардир. Чунки мол-мулк ҳам якка шахсларнинг, ҳам жамоаларнинг ҳаётида улкан қийматга эга. Шунинг учун ҳам уни Аллоҳ таоло ояти каримада **«Аллоҳ сизларга (ҳаёт) тиргаги қилиб қўйган»**, деб

таърифлаяпти. Ҳа, бу дунёда мол-мулкка Ислом шундай назар билан қарайди.

«**هـ لـ عـ هـ لـ لـ اـ يـ صـ رـ مـ آـ حـ نـ بـ مـ يـ كـ حـ نـ عـ**
ای»: لـ آـ قـ مـ ثـ ، يـ نـ آـ طـ عـ آـ فـ هـ تـ لـ آـ سـ مـ ثـ ، يـ نـ آـ طـ عـ آـ فـ هـ تـ لـ آـ سـ مـ ثـ ، يـ نـ آـ طـ عـ آـ فـ مـ لـ سـ وـ
هـ دـ خـ نـ مـ وـ هـ يـ فـ هـ لـ کـ رـ بـ سـ فـ نـ . هـ وـ لـ حـ هـ رـ ضـ خـ لـ آـ مـ لـ آـ دـ هـ نـ اـ ، مـ يـ كـ حـ
آـ بـ آـ لـ إـ سـ مـ حـ لـ آـ وـ اـ وـ . هـ عـ بـ شـ يـ آـ لـ وـ لـ کـ آـ يـ يـ دـ لـ آـ کـ آـ يـ فـ هـ لـ کـ رـ آـ بـ يـ مـ لـ سـ فـ نـ فـ آـ رـ شـ إـ بـ
دـ وـ آـ دـ

Ҳаким ибн Ҳизом розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан сўраган эдим, бердилар. Яна сўрадим, бердилар. Сўнгра яна сўровдим, яна бердилар ва: «Эй Ҳаким, албатта, бу мол яхшидир, шириндир. Ким уни саховатли нафс билан олса, унга баракали бўлур. Ким уни қизғанчиқ нафси билан олса, унга баракали бўлмас. Худди еб тўймайдиганга ўхшайди», дедилар».

Бешовларидан фақат Абу Довуд ривоят қилмаган.

Саъид ибн Мусайяб: «Ҳалол мол жамлашни истамайдиган шахсада яхшилик йўқ. Зотан, ўша мол или унинг бошқаларга ҳожати тушмайди, силаи раҳм қиласи ва унинг ҳаққини беради», деган.

Абу Исҳоқ Субайъий дейди: «Азизларимиз молиявий кенгчиликни динга ёрдам деб билар эдилар».

Суфён Саврий: «Бизнинг замонимизда мол мўминнинг силоҳидир», деган.

Хулоса қилиб айтганда, мол-дунё ҳам заҳари, ҳам тирёқи бор илонга ўхшайди. Заҳари заарлари, тирёқи фойдаларидир.

Ким унинг фойда ва заарларини яхши билиб олса, фойдасидан манфаат олиши ва зараридан сақланиши лозим бўлади.

«Руҳий тарбия» китоби асосида тайёрланди